

تقاطع انقلاب

محمد رضا زائری

www.ketab.ir



سرنشانه	زائری، محمدرضا، ۱۳۳۹ -
عنوان و نام پدیدآور	تقاطع انقلاب / محمدرضا زائری؛ گردآوری و تدوین امیر محزونیه.
مشخصات نشر	اصفهان: آرما، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۳۲۰ ص. ۲۱/۵ × ۱۴/۵ - س.م.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۸۶۷۹-۵۸-۵
وضعیت فهرست نویسی	قیفا
موضوع	ایران -- سیاست و حکومت -- ۱۳۵۷ -- مقاله‌ها و خطابه‌ها
موضوع	Addresses, essays, lectures --- ۱۹۷۸ -- Iran -- Politics and government
موضوع	مجتهدان و علما -- ایران -- دیدگاه‌های سیاسی و اجتماعی
موضوع	Ulama -- Iran -- Political and social views
موضوع	ایران -- تاریخ -- جمهوری اسلامی، ۱۳۵۸ -- مقاله‌ها و خطابه‌ها
موضوع	Addresses, essays, lectures --- ۱۹۷۹ -- Iran -- History -- Islamic Republic
موضوع	ایران -- تاریخ -- انقلاب اسلامی، ۱۳۵۷ -- مقاله‌ها و خطابه‌ها
موضوع	Addresses, essays, lectures --- ۱۹۷۹ -- Iran -- History -- Islamic Revolution
شناسا زوده	محزونیه، امیر، ۱۳۶۵ - گردآورنده
رده بندی کنگره	DSR۱۵۷۰/ز۲ت۷ ۱۳۹۷
رده بندی دیویی	۹۵۵/۰۸۴
شماره کتابشناسی ملی	۵۴۵۱۵۱۲



نشرآرما



www.nashrearma.com

۰۹۱۳۲۲۰۰۹۴۵

۰۳۱-۳۲۳۵۱۷۰۹

© ۱۳۹۸، نشرآرما

تقاطع انقلاب / محمدرضا زائری

گردآوری و تدوین: امیر محزونیه

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه / نوبت چاپ اول / ۱۳۹۸

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۶۷۹-۵۸-۵

۳۵۰۰ تومان

ویراستار: گروه ویراستاری خط، نگارش نظام‌الدین / سرویراستار: سمیه سادات حسینی

طراحی و صفحه‌آرایی: گروه فرهنگی هنری مسک

فهرست

۹	مقدمه
۲۱	اولویت‌ها
۲۳	چرا این قدر آشفته‌ایم؟ / رعایت عدالت و حقوق، هر چند نقطه تعادل یک جامعه است
۲۵	جمهوری ما چقدر اسلامی است؟ / ملاکی برای اثبات جاهان یک نظام سیاسی
۲۷	مقدمه واجب هم واجب است! / ایجاد مقدمات و شرایط لازم برای حفظ یک نظام
۲۹	ما ۴۰ سال دیگر نیستیم / نظام سیاسی هم نیاز به بسته‌بندی و عرضه مناسب دارد
۳۱	حاج آقا چه خبر؟! / جمهوری اسلامی ایستگاه آخر نیست
۳۷	دشمن تراشی هنر نیست! / هنوز هم می‌شود بسیاری از دوستان انقلاب ...
۴۱	حکومت کافر هم پایدار می‌ماند! / در سنت‌ها و قوانین الهی استثنا وجود ندارد
۴۵	مسعود رجوی منافق نیست! / ویژگی‌های یک منافق چیست؟
۴۹	نماز حکومت، عدالت است! / نقشه راه آینده مدیران کشور
۵۱	بالاخره دانشجو سیاسی باشد یا نه؟ / تکلیف دانشجویان را مشخص کنید!
۵۳	در دستگاه شاه هم بعضی‌ها سالم بودند / در حکومت و قواعد آن تفاوتی

- اکثرمان رفوزه‌ایم! / حق جویی؛ ملاک اصلی حکمرانی ۵۵
- من را چه به آرش صادقی؟! / به خاطر اختلاف سیاسی نباید از حق گذشت ۵۹
- صداهایی که باید شنید! / بیان راهکارهایی برای اصلاح امور در کوتاه‌مدت... ۶۳
- به همین راضی هستیم! / دستاوردهای انقلاب؛ آنچه داریم و آنچه می‌توانستیم داشته باشیم ۶۵
- بعد از دست بوسی و لبخند و تکان دادن سرو عرض ادب... / وظیفه نمایندگان ولی فقیه... ۶۹
- خواجیه ربند تبلیغات و سخنرانی است! / توجه به اولویت‌ها در حکومت داری ۷۳
- پیشنهاد یک چالش به مسئولان کشور! / دعوت مدیران به دیدن حقایقی که تا به حال ندیده‌اند ۷۹

۸۳

ضعف‌ها و مشکلات

- آیا امام خمینی علیه السلام اما سیزدهم بود؟ / افراط در اظهار ارادت به امام ۸۵
- یک اشتباه بزرگ! / انقلاب سیر است، نه مقصد ۹۱
- داریم یهودی می‌شویم! / عرش مطلق‌نگری و تمامیت‌خواهی و تبعات آن ۹۳
- اصول‌گرایی اصلاح طلبانه یا اصلاح طلبی اصول رایانه / فاصله مدیران از... ۹۷
- از سکوت مخالفان، ما بیشتر ضرر می‌بریم! / گفت‌گو و آ‌ی بیان تنها راه است ۱۰۱
- دیکته نوشته شده انقلاب اسلامی! / توجه به ضعف‌ها و مشکلات چهاردهه گذشته ۱۰۵
- آیا تجربه جمهوری اسلامی اشتباه نداشته است؟ / نگرانی بعضی از... ۱۰۷
- همه‌مان مثل همیم! / بعضی از اشتباهات چپ و راست وارد ۱۱۱
- بله، امریکا هیچ غلطی نمی‌تواند بکند! / شورای شهر یزد و یک نمونه از بی‌تدبیری در حکمرانی ۱۱۷
- مغزها فرار نکنند، چه کار کنند؟ / مصلحت را با ندیدن واقعیت‌ها اشتباه گرفته‌اند ۱۲۱
- دولت چگونه سرنگون می‌شود؟ / نشانه‌های سرنگونی و فروپاشی دولت‌ها و حکومت‌ها ۱۲۷
- فاصله دو عکس در یک هفته! / مسئولان سیاسی و عزت ملی ۱۳۱
- آبروی ایرانی از ایرباس مهم‌تر است / عزت ایرانی و بدسلیقگی‌های ما ۱۳۳
- چند کیلومتره و چند متر دستاورد؟ / به ابتدال کشاندن توقعات و انتظارات از انقلاب اسلامی ۱۳۷
- درددل و بئ‌الشکوی، شش‌شقه هدرت و... / فرصت‌هایی که از دست می‌روند ۱۴۵
- مشکلات واقعی / سال ۸۸ نفهمیدیم، محض رضای خدا الان بفهمیم! ۱۴۹
- حداقل اسمش را عوض کنید! / سوءاستفاده از عناوین دینی و آسیب‌های آن ۱۵۳

- ۱۵۷ امام هفتم علیه السلام شدیداً تعجب کردند؟ / لزوم پاسخ‌گویی مدیران دولتی و حسابرسی از آن‌ها
- ۱۶۱ نجات در خودانتقادی است! / روحانیان باید در صف اول انتقاد باشند
- ۱۶۳ ارکان انقلاب را حفظ کنید / تذکر رهبری درباره نقد کردن آیت‌الله هاشمی
- ۱۶۷ این کارنامه را باید کامل بررسی کرد! / مواجهه صادقانه با ویژگی‌های منفی و مثبت انقلاب
- ۱۶۹ هزینه‌های نقد / از نان شب واجب‌تر است!

انتخابات

- ۱۷۳ به خدا! انتخابات آخر دنیا نیست! / همه مشکلات با انتخابات حل نمی‌شود
- ۱۷۵ نادر اصلاح را شما تعیین می‌کنید؟ / ملاکی برای انتخاب اصلح وجود ندارد!
- ۱۷۷ کاش همان نظام را در انتخابات دخالت کنند! / سازوکار تسلط زورور بر سیاست
- ۱۷۹ شعارهای چهل سال / بررسی عواقب وعده‌های انتخاباتی و آسیب به اعتماد عمومی
- ۱۸۵ لطفاً گزینه صحیح را علامت بزن! / توجه به راهکارهای عملی کاندیداها
- ۱۸۹ تازه اول عشق است! / با مسئولیتی که یک «رأی» دارد

حرف‌هایی با دوستان انقلابی

- ۱۹۵ چالش انقلابی ماندن! / انقلابی شدن سخت‌تر است یا انقلابی ماندن؟
- ۱۹۷ انحصارطلبی با نمای انقلابی / درباره مدعیان ظاهر انقلابی که ایران را به پرتگاه می‌برند
- ۱۹۹ امان از غرور و تحقیر دیگران! / پرهیز از نادیده گرفتن و بی‌توجهی به مردم و رقبای سیاسی
- ۲۰۳ بالاخره انقلابی باشیم یا نه؟ / تحمل نکردن بی‌عدالتی؛ ملاک برای سنجش بی‌بودن

۲۲ بهمن

- ۲۰۹ روز ملی حاکمیت مردم! / اهمیت روز ۱۲ فروردین و پاسداشت این روز
- ۲۱۱ راهپیمایی به نیابت! / نمونه‌ای از جانبازی و رشادت برای انقلاب اسلامی
- ۲۱۵ آیا در روز ۲۲ بهمن، مردم فراموش‌کار می‌شوند؟ / تفکیک مردم بین انقلاب اسلامی...

دروغ‌های سیاسی و بی‌اعتمادی مردم

- ۲۲۱ شما را به خدا این قدر دروغ نگویند! / تأثیر دروغ‌های بعضی از مسئولان بر بی‌اعتمادی مردم
- ۲۲۳ بین‌الحسین! / سردرگمی‌های سیاسی و ادعاهایی که ثابت نمی‌شوند
- ۲۲۵ آمریکا دروغ می‌گوید و جمهوری اسلامی هم! / تفاوت دروغ‌گویی ما و آمریکایی‌ها

مفاسد اقتصادی

۲۳۱

- ۲۳۳ این مفسد اقتصادی بزرگ را رها کنید! / لزوم ریشه‌یابی در مسئله مفاسد اقتصادی
- ۲۳۵ اسباب شرمندگی و مایه شرمساری / نمونه‌هایی از برخورد دولت‌ها با فساد اقتصادی
- ۲۳۹ تکلیف را یکسره کنید! / سردرگمی در برخورد با نظام ربوی بانک

دشمن‌شناسی

۲۴۳

- ۲۴۵ آقایان! بیخشیب که دشمن دشمنی می‌کند! / بزرگ‌کردن نقش دشمن به بهانه کم‌کاری‌ها
- ۲۴۹ رتبه آمریکا فقط شعار نیست / دو موضع اشتباه در برابر یک شعار راهبردی
- ۲۵۱ نفوذ دشمن از کجاست؟ / بررسی اشکال مختلف نفوذ فرهنگی و سیاسی
- ۲۵۵ دشمن داریم آری؛ ولی چقدر؟ / فاصله مفاهیم مردم و مسئولان ربطی به دشمن ندارد!
- ۲۵۷ برادر کلاهی و حاج آقا اسمعیل بنوز هم هستند! / درباره دشمنانی که لباس...

رهبری

۲۶۱

- ۲۶۳ ولی فقیه به زن مردم چه کار دارد؟ / اقتصادیات درون‌گرویی و صحبت با مردم
- ۲۷۷ واقع‌بین باشیم! / سرمایه‌های خود را راحت از دست می‌دهیم

پیوست

۲۷۹

- ۲۸۱ گاهی خوی امریکایی داریم؛ اما پرچم امریکا را آتش می‌زنیم! / گفت‌وگو درباره هزینه‌های ...
- ۲۹۳ سهم مردم را زیاد کنیم / مروری بر کارنامه جمهوری اسلامی

فرارسیدن چهل سال پیروزی انقلاب اسلامی ایران فرصتی است برای بازخوانی دقیق و عالمانه این تجربه تاریخی، بزرگ و سرنوشت‌ساز که نه تنها در ایران، بلکه در همه جهان و خصوصاً منطقۀ خاور میانه همه چیز را تحت الشعاع قرار داد.

این مطالعه باید بدون تعصب و دود از شعارها و تعارف‌های رسمی و تبلیغاتی صورت گیرد؛ زیرا اگر ما خود با واقع‌بینی و رویکرد علمی دست به چنین ارزیابی و تحلیلی نزنیم، دیگران قرائتشان را به نسل‌های بعدی و مل‌های آینده تحمیل خواهند کرد. از همین رو، به ناچار باید انقلاب اسلامی را در رازهای قدسیت و محاسبات فرامادی، به عنوان تجربه‌ای بشری مطالعه کنیم و برای تحلیل و تفسیر آن، به شیوه‌ای اقناعی برای مخاطب امروز سخن بگوییم که اگر چنین کنند، دیر یا زود، زمانی که ما دیگر نیستیم، دیگران همان طور که می‌خواهند از آن سخن خواهند گفت.

اگر انقلاب اسلامی را با وجود عنايات ربوبی و امدادهای غیبی، تجربه‌ای بشری بدانیم، لاجرم نمی‌توانیم به بازشناسی ضعف‌ها و قوت‌های آن بپردازیم و کامیابی‌ها و ناکامی‌هایش را تحلیل کنیم.

از سوی دیگر، اگر به بقای این انقلاب برای دهه‌ها و سده‌های آینده می‌اندیشیم، ناگزیر باید آن را در چهارچوب و قالب و شکل و زبانی تعریف کنیم که در موقعیت‌های مختلف زمانی و مکانی آینده مستمر باشد. این کشسانی و تاب‌آوری، در عین حفظ اصول و مبانی اساسی، لازمه حفظ و بقاست؛ چنان‌که اسلام نیز اساساً از ابتدا چنین عرضه شد و از همین رو، امروز بقا و گسترش پیام این دین الهی را در شرق و غرب عالم می‌بینیم؛ زیرا چنان منطبق عرضه شد که از یک آفریقایی بیابان‌نشین تا یک اسکیموی قطب شمال می‌توانند در وضعیت خاص زندگی‌شان مسلمان باشند؛ در صورتی که در اسلام به صورت مجموعه‌ای از دستورهای خشک و احکام تغییرناپذیر و ناسازگار می‌بینیم. تنها با مسلمانان شبه‌جزیره عربستان در همان زمان تناسب داشت.

امام خمینی رحمته‌الله، همان‌طور که در انقلاب، در زمان بنیان‌گذاری این تجربه عظیم نیز با هوشمندی و دقت فراوان، شش تا ده اختار و تعریفی سازگار و تطبیق‌پذیر از انقلاب اسلامی ارائه کند. سخنان و رشته‌های ایشان، مخصوصاً مصاحبه‌ها و موضع‌گیری‌های خاصشان در دوره سکونتشان در فرانسه، آکنده از نمونه‌ها و شواهدی است که این رویکرد آینده‌نگر و هوشمندانه اسلام می‌دهد؛ مانند اصرار بر عنوان «جمهوری اسلامی» در مقابل دیدگاه سنتی حوزی که از «حکومت اسلامی» دفاع می‌کرد و طراحی چهارچوب‌های دموکراتیک برای تقویت آئین آزاد مردم.

در اندیشه امام راحل و یاران همفکر و همراهان نزدیکش در نهضت بهشتی و امام موسی صدر، مردم‌سالاری و دین‌مداری همیشه به عنوان دو بال پرواز نظام جدید دیده می‌شوند؛ گویی این دو چنان زلفشان به هم گره خورده که بقای ایران به اسلام و بقای انقلاب اسلامی به جمهوریت است.

اکنون ما ناچاریم این تجربه را چنان بازخوانی کنیم که برای مخاطبان متنوع و گوناگون بشود شرح داد و بیان کرد و حتی کسانی را دربرگیرد که در اصول اعتقادی و باورهای دینی و مذهبی با ما همراه نیستند.

در هفته‌های نخست سکونت در لبنان، روزی برای دریافت یکی از چمدان‌هایم که در پرواز جا مانده بود، گرفتار کاغذبازی رایج و مرسوم کارگوی فرودگاه بیروت بودم و بعد از ساعت‌ها دویدن و سرگردانی، وقتی که طاقتم تمام شده بود، از ناراحتی و خستگی رو به کارمند بخش بار کردم و فریاد زنان نالیدم که «مگر تو مسلمان نیستی؟»

این واکنش طبیعی و ناخواسته حاصل سال‌ها زندگی در محیط فرهنگی و اجتماعی ایران بود که سروکار انسان اغلب با مسلمانان است و در نتیجه قسمشان به قرآن خواهد بود و ارزششان دل‌بستگی‌های مشترک مانند امام حسین علیه السلام، پس طبیعی بود که وقتی منسته و عصبانی و دردمند و مستأصل شدم، از طرف مقابل بپرسم مگر تو مسلمان هستی؟ یعنی چطور دلت می‌آید که من مسلمان را اذیت کنی و سر بدوانی؟ او نیز طبق انتدال من برافروخته شود و به غیرتش برخورد و کوتاه بیاید!

در آن لحظه نیز من با این خفاص ذهنی، خسته و درمانده از آن کارمند ناشناس بخش بار همین سؤال را پرسیدم و انتظار داشتم که در جواب من نرم‌تر شود و مدارا کند و کارم را راه بیندازد. برای همین به او گفتم: تو مسلمان نیستی؟ او بدون اینکه واکنش خاصی نشان بدهد یا تعجب کند، با نگران شود، در کمال آرامش فقط یک کلمه پاسخ داد: «خیر!»

آن لحظه کوتاه، برای من به اندازه چند ترم درس جامع‌شناسی و ارتباطات فرهنگی می‌ارزید! در آن لحظه من با کسی روبه‌رو شده بودم که مرگش من مسلمان نیستم. خب، حالا چی؟

من هرگز برای رویارویی با چنین مخاطبی آموزش ندیده بودم و تمرین نکرده بودم. هیچ کتابی درباره ارتباط با کسی که اشتراک دینی با من ندارد نخوانده بودم. هیچ استادی به من نگفته بود در مواجهه با مخاطبی برون‌دینی چه باید گفت و چه باید کرد.

در آن لحظه، دیگر اشتراک ادبیات ما نه «خداوند در قرآن کریم می گوید» بود و نه «امیرمؤمنان فرمود»؛ زیرا اگر آیه ای از قرآن می خواندم، او می توانست جمله ای از هر کتابی بخواند و اگر قال علی علیه السلام می گفتم، او نیز می توانست بگوید قال نیچه یا قال کانت یا قال دکارت!

وقتی با مخاطبی روبه رو می شویم، نخست باید اشتراکات خودمان با او را بررسی کنیم و بر اساس مبادی و اصولی که سرشان اتفاق نظر داریم، با ادبیات مشترک و مفاهیم برای دو طرف پیش برویم. در غیر این صورت، به نتیجه مطلوب نخواهیم رسید. امروزه اغلب می تواند همین جا باشد، از همین خانواده و همین محیط اجتماعی و فرهنگی خودمان. مخاطبی که با وجود میل ما، شاید به بسیاری از پیش فرض های ما باور نداشته باشد و ناچاریم با این مخاطب به توافق برسیم و در کنار هم زندگی کنیم. پیش از این هم مانیم.

دین داری و انقلابی بودن - امروز جرم باید بر اساس همین واقعیت عینی و ملموس و محسوس تعریف شود؛ و کردار جریان اسلام انقلابی روزبه روز منزوی تر و محدودتر خواهد شد؛ مانند هر طرح و برنامه ای که وقتی به جای انعطاف و سازگاری، سرسختی و خشکی پیشه سازد، شکسته خواهد شد.

این انعطاف البته به معنای دست شستن از عناصر اصلی «دینیت و مبانی اصولی و مبادی اساسی فکر و اندیشه دینی و انقلابی نیست. دشوار است بران و زمامداران و نخبگان و پیشروان درست همین جاست که باید از سویی بر خط اعتدال و قواعد بنیادین پافشاری کنند تا هویت ها و تمایزها از میان نرود و از سوی دیگر، باید خود را با موقعیت ها و اقتضائات جدید زمان و مکان تطبیق دهند تا بقا و استمرار خود را تضمین کنند و با این سازگاری و همراهی ماندنی شوند.

قیام امام برای نهادسازی هوشمندانه ای بود تا دین را در عرصه عمل اجرا کند و راهی میانه بین دو جریان بگشاید؛ یک جریان دین دار گوشه گیر و دیگری جریان بی دین فعال که از اتفاق، هر دو در هویت سکولار مشترک هستند.

جملات زیبایی امام موسی صدر شاید به وضوح همین ضرورت را تشریح کند که «اگر انسان از صحنه کار و عمل دور باشد، می تواند هرگونه که بخواهد فکر کند و برای واقعیت ها و موضع گیری ها توجیهاتی پیدا کند. وقتی واقعیت های عملی از انسان دور باشد، او می تواند به اندازه گسترده گی خیالش برای آینده فکر کند. اگر از یک نقطه عملی بسیار روشن شروع کنیم، به توافق خواهیم رسید. به نظر من اختلافات فکری ناشی از این است که افکار ما تنوریک و انتزاعی است، نه عملی و مرتب با واقعیت ها.»

این فهم جدید و متفاوت از کارآمدی دین در عرصه زندگی، بنیان اصلی حرکت انقلابی امام خمینی علیه السلام بود که ترجیح می داد به جای نشستن و نظریه پردازی، به میدان عمل قدم بگذارد و راهی جدید برای نسل های آینده باز کند تا آگاهانه انتخاب کنند و آزادانه تصمیم بگیرند.

این دیدگاه شهید دکتر بهشتی را ببینید که می گوید: «انسان اسلام موجودی است که باید انتخابگر به دنیا بیاید» و «... پیدا نیاری در آیین زیستن باشد.»

با انقلاب اسلامی فرصتی برای -برپا- بردن ملی اندیشه ها و فکرها فراهم شده بود و باید در میدان کار و عمل و در مواجهه مستقیم با مشکلات و واقعیت های اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی نسخه ای ارائه می شد.

روحانیتی که صدها سال منفعل و گوشه گیر بود و فقط در جغرافیای محدود به حفظ میراث می کوشید، اکنون باید برای مخاطب بین المللی، اسلام را نوین را معرفی می کرد، به فهم تازه ای از دین می رسید و در پرتو این فهم تازه، آیت های قرآن را بازخوانی می کرد تا مثلاً مبنای آیه ای چون «هُوَ أَفْصَحُ مِنِّي لِسَانًا»؛ «هارون از من گویاتر و خوش بیان تر است» را که بیشتر به عنوان شاهی بر نقش و جایگاه رسانه و ارتباطات عمومی دیده می شود، فقط فصاحت در بیان نداند؛ بلکه مساعدت تخصص هایی مثل مدیریت و اقتصاد و... را محترم و نقش آفرین بشمارد. از سوی دیگر، مناط روایتی را مانند «إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ أَنْ يُؤَخَّذَ بِرُخْصَةٍ كَمَا يُحِبُّ أَنْ يُؤَخَّذَ بِعَزَائِمِهِ»؛

خداوند دوست دارد تا به جواز و رخصتش نیز مانند منع و تحریمش توجه شود» جدی بگیرد و دایره حلال خدا را تنگ نکند.

متأسفانه بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، جریان سنتی حوزه که در جریان مبارزه نقشی نداشت و بلکه مخالف قیام و مقابله با طاغوت بود، موفقیت انقلاب را مصادره کرد و در موضوعات گوناگون مانند حجاب و موسیقی و شطرنج تفاوت دیدگاه خود را با انان نشان داد.

روگرد متفاوت امام در منشور روحانیت و وصیت‌نامه الهی سیاسی ایشان و مخصوصاً دامنه دشویشان به آیت الله قدیری در قضیه شطرنج کاملاً آشکار است. اکنون چنانچه انقلاب اسلامی مردم سالاری دینی و پذیرفتن نقش مردم است و در این موضوع نباید تاراج کرد.

مردم اگر حاکمیت را بپذیرند، حسی امیرالمؤمنین (علیه السلام) در خانه می‌نشیند تا وقتی با تمام وجود او را بخواهند و بپذیرند، حضرت «مَنْ لَقَدْ وَطِئَ الْحَسَنَ وَشَقَّ عِظْفَايَ» هجوم بیاورند و جای سوزن انداختن بماند و جامه حضرت را بکشند و التماس کنند! اگر ما معتقدیم که راه صحیح را می‌شناسیم، پس باید با شیوه‌های معقول برای تبیین و تشریح آن بکوشیم و برای اقناع مخدعان تلاش کنیم. در میدان واقعیت، رقابتی تنگاتنگ و نفس‌گیر در جریان است. باید بکوشیم تا در این رقابت برنده شویم.

دنده‌مان نرم، باید در چارچوب حدود الهی دل مردم را تسکین ببوریم و راضی‌شان کنیم و باید جوری حرف بزنیم که بفهمند و بپذیرند. باید با توجه به نیازهای واقعی مردم طوری عمل کنیم که ما را بپسندند و بر دیگران ترجیح دهند. باید کارنامه‌ای سرشار از سلامت و پاک‌دامنی و درستکاری و تخصص و کارآمدی داشته باشیم تا ما را برگزینند.

نه اینکه بخواهیم جای خالی کار و تلاشمان را با حرف و شعار پر سازیم و تنبلی و ناتوانی‌مان را با اجبار و فشار جبران کنیم!

ارزش کار اتفاقاً حرکت بین دو خط موازی است؛ از یک طرف مراعات حدود الهی و از یک طرف مراعات مردم!

روایات متعددی چون «جُزُوا مَوَدَةَ النَّاسِ إِلَيْكُمْ؛ تلاش کنید تا مردم شما را دوست داشته باشند» تأکید بر همین اصل است.

ما وظیفه داریم کارمان را درست انجام بدهیم؛ هرچند می‌دانیم در نهایت، همه این تلاش‌ها سهمی تعریف‌شده از سرنوشت روشن ساختارهای سیاسی کلان دارند. ما مأموریم که وظیفه خود را با دقت و ذوق و کوشش و حرص فراوان، نه از سرتنبلی و بی‌وصلگی، به پایان برسانیم؛ هرچند می‌دانیم جمهوری اسلامی ایران نیز مانند همه نظام‌های بشری، در نقشه گسترده خداوند سرانجام و پایانی دارد و ابدی نیست. از آغاز پیرایه انتقادی نیز این باور در شعارها و آموزه‌های رهبران و پیشروان نهضت تکرار می‌شد و «بر باور، دل و سپس بر زبان و بیان مردم جای می‌گرفت که انقلاب اسلامی ایران زمینه‌ساز انقلاب جهانی امام موعود است.

این موضوع در احادیث و روایات ما نیز به سراحت بیان شده که خداوند پیش از ظهور، زمینه حاکمیت و فرصت اداره جامعه را برای همه جریان‌های سیاسی، نحله‌های فکری و مکاتب اعتقادی فراهم می‌کند تا همه تجربه‌های غیرالهی ناکامی خود را ببینند و همه تجربه‌های بشری ناتوانی خود را دریابند؛ زیرا در غیر این صورت، پس از ظهور می‌توانند ادعا کنند که ما مصلحان بشری نیافتیم؛ و گرنه خودمان عدالت را برقرار می‌کردیم! «لثَلَايِقُولُ أَحَدٌ لَوْ وُلِّينَا لَعَدَلْنَا»

پس ناکامی‌ها و ناتوانی‌ها و تلخی‌ها و خطاهای موجود در این تجربه بشری را نیز مانند همه تجربه‌های حکمرانی بشر از نخست می‌شد فهمید و پیش‌بینی کرد؛ زیرا جریان دینی و مذهبی و حوزوی نیز بر اساس این سنت الهی، مانند تفکر مارکسیستی و تفکر سرمایه‌داری و جریان لیبرال و... باید در عمل ادعای خود را به بوته آزمون می‌سپرد تا بشر پس از همه این تجربه‌های ناکام، به اضطراب دعا و ندبه و تضرع و زاری برای تعجیل در فرج روی آورد.

اما این ناکامی نه به معنی پشیمانی از حرکت و اقدام است و نه به مفهوم سستی در ادامه مسیر؛ چون بر اساس این سنت الهی، وقوع این تجربه ضرورتی تاریخی بود و لاجرم باید روزی رخ می داد. دقیقاً بر اساس همین سنت الهی و سرنوشت تاریخی، انقلاب اسلامی ایران باید به عنوان زمینه ساز ظهور به وقوع می پیوست و جمهوری اسلامی ایران باید به عنوان مقدمه ظهور، شکل می گرفت و سامان می یافت.

از همین رو، اهمیت رویکرد عقلانی در مواجهه با تهدیدها بیشتر آشکار می شود؛ زیرا این موضوع حساس و دقیق را با احساسات و عواطف و ظاهربینی و شعارزدگی نمی توان دقت و تامل کرد؛ بلکه باید کوشید تا از منظری فراخ و افقی گسترده، از حیث مکانی و زمانی آن را فهمید و داوری کرد.

ضرورت توجه به مبانی و اصول آینده پژوهی برای ترسیم چشم اندازها و تدوین سیاست های آینده انقلاب اسلامی

چهل سال پیش، انقلاب اسلامی در فضای متفاوتی شکل گرفت و پیروز شد. امروز دیگر نه فضای اجتماعی آن فضای چهل سال پیش است و نه محیط فرهنگی آن محیط است. اکنون مخاطبی تازه با ذهنیت ها و نگرش ها و باورها و دیدگاه های دیگری روبه روی ماست.

چهل سال پیش، انقلاب با ماهیتی اسلامی شکل گرفت و پیروز شد؛ اما اکنون باید نظام جمهوری اسلامی برای استمرار خود با مخاطبان نسل جدید تعامل داشته باشد. حتی مخاطبانی که مسلمان نیستند. یا مسلمان هستند؛ اما نمی خواهند بر اساس مسلمانی شان با این نظام روبه رو شوند؛ بلکه خود را شهروندان این نظام می دانند. پس وجه اشتراک همه آنان ایرانی بودن است.

این ایرانیان میراث دار انقلاب اسلامی هستند و بر اساس بزرگ ترین دستاورد این انقلاب اسلامی، یعنی مردم سالاری، می خواهند زندگی امروز و فردای خود را سامان دهند.